

Політичний компроміс доктрини Йошиди, заклав в свою чергу основи зовнішньої політики Японії. Названий на честь архітектора Йошиди Шигеру – довоєнного дипломата і повоєнний прем'єр-міністра (1946–47 років, переобраний тричі послідовно між 1948 і 1954 роками). Політика, прийнята як політичний компроміс, виявилася надзвичайно довговічною. Деякі аспекти тривали до кінця холодної війни, інші і досі.

Доктрина Йошида містила три основні елементи: продовження опори на союз із США для забезпечення безпеки Японії, наголос на економічних відносинах за кордоном, з метою сприяння відбудові вітчизняної економіки; підтримка низького рівня в міжнародній політиці. Зовні вчення ґрунтується на відсутності військової сили. З часом стаття 9 Конституції 1946 року служила як відповідальність, так і активом у розробці зовнішньої політики. З одного боку, уряд був змушений прийняти міжнародне середовище як даність і сподіватися на «американську парасольку».

ЛІТЕРАТУРА

1. Шевчук О.В., Вовчук Л.А., Погорелова І.С. Зовнішня політика країн АТР (1945–2000-і рр.). Навчальний посібник. Миколаїв : 2016. 292 с.
2. Петров Д.В. Внешняя политика Японии после Второй мировой войны. Москва : Международные отношения, 1965. 402 с.
3. Bendini R. Japan Foreign and Security Policy at a Crossroads. In–depth analysis. Directorate–general for external policies. European Parliament 2015. 19 p.
4. Potter D. Evolution of Japan's Postwar Foreign Policy. Chicago, 2009. 19 p.

УДК 908: 796.5 (477.52)

Сорока Ганна,

викладач історії та правознавства

Державного професійно-технічного навчального закладу

«Хотінський професійний аграрний ліцей»

смт Хотинь, Сумський район, Сумська область,

Україна

ДЖЕРЕЛО НАХНЕННЯ – ХОТІНЬ

У статті вивчається перлина Сумського району – центр селищної ради, селище міського типу Хотинь.

Ключові слова: історико-краєзнавча екскурсія, історичне краєзнавство, батьківщина, історико-культурна спадщина, пам'ятки архітектури.

Soroka G. V. Source of food. The article examines the pearl of Sumy district - the center of the village council, an urban-type settlement Khotyn.

Key words: historical and local lore tour excursion, historical local lore, homeland, historical and cultural heritage, architectural monuments.

У сучасному суспільно-політичному житті України помітно зростає роль історичного краєзнавства, яке спрямоване на збереження багатовікових культурних традицій, відновлення історичної пам'яті народу, виховання патріотизму громадян незалежної суверенної держави. Поза сумнівом, різні куточки нашої Батьківщини по своєму надзвичайно цікаві своєю історико-архітектурною спадщиною, культурою, самобутнім побутом. Очевидно, що без знання рідного краю годі й говорити про національну гідність, самовідданість, національний менталітет. Святе відчуття Батьківщини і рідної землі починається саме з рідного краю, свого села чи міста, вулиці, своєї домівки, де людина народилася і виросла, де пройшло її дитинство. Рідна земля – це колиска, яка качає нас на хвилях життя. Вона підхоплює, коли ми падаємо, вкриває від усіляких негараздів і життєвих колотнеч, вчить нас людській доброті, взаємодопомозі, відданій дружбі і вірному коханню. Протягом усього свого життя людина зберігає у своєму серці любов до землі, де вона народилася і людей, що її заселяють. Любов до Батьківщини починається з любові до рідного краю. Куди б не закинула тебе доля, священним буде це місце, в яке завжди хочеться повертатися. Зветься воно малою Батьківщиною. Любов до Батьківщини є в серці кожного з нас.

Надзвичайно важливе значення для нашого молодого покоління має вивчення своєї рідної місцевості. Молоде покоління має знайомитись із рідним краєм, усвідомлювати його чарівність та неповторність – тоді воно і шануватиме, і цінуватиме, і любитиме його. Однією із найбільш доступних і масових форм вивчення природи та господарства рідного краю, в яких переважають елементи живого спостереження є історико-краєзнавчі екскурсії. Їх значення полягає в цілеспрямованому вивченні рідного краю, відновленні історичної пам'яті, вихованні патріотизму. Приймаючи в них участь ми проводимо активну пошукову та краєзнавчу роботу, здійснюємо цікаві та змістовні екскурсії на території рідного краю. Отже, створення історико-краєзнавчих екскурсій, безсумнівно, є актуальним завданням сьогодення. Тому, виникла ідея розробки екскурсії селищем міського типу Хотинь.

Хотинь – це наша земля, рідний край з багатовіковою історією, мальовничою природою, чарівною піснею і мудрими, талановитими людьми. Маленька частина нашої України, нашої Батьківщини. Наймальовничіше та

найпрекрасніше місце на всьому світі. Сумська область Сумський район селище міського типу Хотинь – це і є наша маленька батьківщина. Як і кожний населений пункт селище Хотинь має своє історію, і ця історія нерозривно пов'язана з історією України.

Актуальність теми визначається тим, що в наш час кожна людина повинна знати своє минуле, історію своєї держави і малої батьківщини, де народився і виріс. Адже є такий вислів «Той, хто не знає минулого, не вартий майбутнього». Де б людина не опинилася, її батьківщина, рідний край буде завжди з нею.

Метою даної екскурсії є ознайомлення учнів з історико-культурною спадщиною, пам'ятками архітектури та культовими спорудами перлини Сумського району, центру селищної ради – селищем міського типу Хотинь; зацікавленість молоді в туристичному потенціалі Хотинської об'єднаної територіальної громади.

Завдання, які ми поставили є патріотичне виховання учнів через знання історичного минулого; становлення особистості юного громадянина через любов до малої Батьківщини України; естетичне виховання учнів засобами етнокультури; формування громадянськості учнів на засадах національних культурних традицій; пропагування бережливого ставлення до збереження пам'яток культури та природи рідного краю.

За 5 кілометрів на захід від автотраси Суми-Курськ та села Писарівка, за 25 кілометрів від міста Суми, на річці Олешня, знаходиться перлина Сумського району – центр селищної ради, селище міського типу Хотинь. Неповторна Хотинь, її стародавня історія, багата культурна спадщина, народні звичаї та обряди, чудові краєвиди завжди приваблюють гостей та туристів з інших районів. За своїм віком Хотинь можна порівняти хіба що з такими давніми містами як Ромни, Путивль та деякими іншими населеними пунктами Сумщини. Історія розвитку селища Хотинь тісно переплітається з історичними подіями, що розвивалися в Україні протягом багатьох століть. Із покоління в покоління передаються цікаві легенди про походження назви селища. Одна говорить про те, що поселення названо на честь його засновника Хотимира. Інша свідчить про те, що люди почали селитися навколо криниці Хочунь, тож і селище своє назвали подібно до життєдайного джерела. Ще одна легенда розповідає, що переселенці, вражені красою і багатством місцевості назвали своє поселення Хотинню, що дослівно означає «бажане місце», «місце, яке хотіли». Легенда про криницю Хочунь розповідає, що одного спекотного дня через село Хотинь проїздили козаки. Було дуже спекотно і один з козаків вирішив зупинитися обабіч дороги й пошукати хоч невеличкого джерельця з водою, щоб втамувати спрагу собі та своїм товаришам. Усі козаки весь час говорили «хочу пити води, хочу пити води...» Шукаючи хоч якийсь порятунок від спраги, козак зупинившись обабіч дороги пішов шукати води і побачив неподалік від себе болотиння, а в ньому – невеличке джерельце з водою. Козак зрадив і припав пити ту воду, потім покликав своїх товаришів і ті теж напилися води. Козаки подивилися навкруги, як тут красиво та незвичайно, яка тут природа, річка, краєвиди і вирішили залишитись тут зупинитися і жити. З того часу люди почали селитися біля цього цілющого, життєдайного джерела і зробили криницю, яку назвали Хочунь, від слова «хотіти» – хотіти пити воду, хотіти тут жити. Історичні знахідки (найдавніша з них – скіфський кинджал, який зберігається у місцевому історико-краєзнавчому музеї) дають змогу встановити, що землі, на яких розташоване селище Хотинь, були заселені ще з доісторичних часів. Перші згадки про Хотинь історично зафіксовані в Іпатіївському літописі та у надзвичайно цінному документі XIV століття «Списку градів руських, дальніх і ближніх». То був період, коли на київському престолі княжив великий князь Литовський Ольгерд. З часом престол перейшов до його сина Володимира, за часів князювання якого почали відроджуватися зниклі після татаро-монгольської навали міста та села, стали виникати нові.

З 1951 року тут працює лікарня, спочатку районна, а з 1961 року (час ліквідації Хотинського району Сумської області, що проіснував з 1935 по 1963 рік) – селищна. При ній працюють різні кабінети, зокрема фізіотерапевтичний, стоматологічний і зубопротезний, лабораторія. У теплий період року поблизу мальовничого сільського ставу в центрі селища працює літній майданчик для відпочинку, в якому знаходяться столики та лавки під накриттям, поряд знаходиться майданчик для танців. Нині в селищі діє хлібозавод, продукція якого добре відома в районі та місті Суми. Несподівано вулиця зникає і перед нами постає лісопарк. Табличка зправа дороги свідчить, що ми входимо на територію об'єкта природно-заповідного фонду України. Це парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Хотинський». Напис засвідчує про те, що він охороняється законом. Заходимо на територію парку. Нині це вже скоріше лісопарк, оскільки яскраво помітно, що вже давно тут відсутня рука дбайливого садівника. Нам зустрічаються різні породи дерев: клен, ясен, липа, зрідка дуб та береза, кущі.

Нині селище Хотинь – населений пункт, який, не дивлячись на всі політичні та економічні негаразди, що випали на долю незалежної України, поступово відроджується та зміцнюється. Підтримавши головну державну реформу децентралізації, село Хотинь у 2016 році стало центром Хотинської об'єднаної територіальної громади. На в'їздах до земель Хотинської ОТГ – ошатні підстрижені узбіччя, вказівники, прапори, а на вулицях села встановлені нові зупинки і висаджені клумби.

Серед чудової хотинської природи, серед багатвікових дубів і осокорів біля сучасної школи височать два флігелі колишнього графського маєтку, що був зведений на зламі XVIII-XIX століть. Сам же маєток був споруджений курським губернатором Михайлом Івановичем Камбурлеєм, який одружився на Ганні Андріївні Кондратьєвій, правнучці Герасима Кондратьєва – сумського полковника, засновника міста Сум.

М.І. Камбурлей, якого у 1899 році відправили у відставку і, приїхавши у володіння своєї дружини, задумав побудувати в глуші перлину архітектури XIX століття. Задумувалось будівництво пишного об'єкту не просто так, оскільки його власникові Камбурлею дуже хотілося підкреслити свою значущість і статусність. Подібні архітектурні споруди, побудовані за проектом італійського архітектора Джакомо Кваренгі були побудовані на той час у Російській імперії. Це й Олександрійський палац у Царському селі, Асигнаційний банк у Петербурзі, Ермітажний театр, Смольний інститут. А найбільша схожість Хотінського палацу простежується з Марійською лікарнею на Літейному проспекті у Петербурзі. До створення садиби Камбурлей залучив і талановитого українського архітектора Олександра Паліцина. За його планом в Хотіні будувалась велика кам'яна оранжерея і ціла вулиця дерев'яних будинків. Михайло Іванович Камбурлей в першій чверті XIX століття в глушині, далеко від архітектурних центрів Росії, зумів побудувати архітектурний шедевр, непритаманний сільській місцевості палац, так його розписати, умеблювати, розбити такий парк. Руїни, колись величного палацу, свого часу змалював олівцем видатний художник і засновник Сумського художнього музею Никанор Онацький. До сьогодні вціліли лише два бокові флігелі з іонічними чотириколонними портиками. Вони й нині нагадують про неймовірну велич давньої заміської казки.

Хотінська спеціалізована школа I-III ступенів, без перебільшення, є гордістю селища. Хотінську спеціалізовану школу I-III ступенів називають одну серед найкращих шкіл не лише району, а й області.

Мирну працю хотінців порушив віроломний напад фашистської Німеччини на Радянський Союз. Більше ніж 500 чоловіків із села пішли захищати рідну Вітчизну. Коли фронт наближався до Хотіні, районна партійна організація почали вивезення зібраного врожаю, тракторів, обладнання МТС, колгоспної худоби у Воронежську область. Частина населення евакуювалася в Саратовську область. На початку жовтня 1941 року сотні жителів Хотіні – жінки, люди похилого віку, діти – взяли участь у будівництві оборонних споруд, окопів і протитанкового рову біля села Терешківка. В цей час у Хотіні знаходився штаб 40-ї армії, який керував бойовими операціями, відбиваючи ворожий натиск. У селі створили партизанський загін і підпільну організацію. Хотінці не підкорилися ворогу. Активну боротьбу вів партизанський загін, очолюваний секретарем райкому партії С.С. Звягіним, який дошкульно наносив удари фашистам, цим самим надаючи допомогу підрозділам 40-ї армії Південно-Західного фронту. За час свого існування (до 20 травня 1942 року) загін знищив в боях понад 650 німецьких вояк, підірвав п'ять стратегічних містків, знищив три ворожих літаки, 23 автомобілі, розповсюдив серед населення біля 70-ти тисяч листівок. В Хотіні діяла й молодіжна підпільна організація. Вона вела диверсійну роботу, перешкоджала насильному вивозу молоді на каторжні роботи до Німеччини. Нове піднесення партизанської боротьби пов'язане з перебуванням у Хотінському районі на початку лютого 1943 року партизанського з'єднання під командуванням М.І. Наумова. Були створені три партизанських загони, що проводили диверсійну роботу проти окупантів аж до часу визволення Хотінського району. По завершенні війни на давнім Ромоданівським шляху, яким йшли партизани-наумівці, біля Хотіні, поставлено пам'ятний знак.

Однак школа – не єдиний навчальний заклад селища, також тут функціонує Хотінський професійний аграрний ліцей (раніше – СПТУ-5 та ПТУ-35), історія якого починається з 1963 року. У 1963 році у селищі відкрито училище механізації сільського господарства № 5 (сільське професійно-технічне училище №5), яке готувало механізаторів, кухарів, електрозварювальників, водіїв і спеціалістів з інших важливих сільськогосподарських професій. Другого жовтня 1963 року сіли за парти перші 300 учнів училища. Першим директором навчального закладу був призначений Перемот Олексій Степанович. Уже через рік після відкриття училища, влітку-восени 1964 року 210 його випускників-трактористів та слюсарів – вступили на свій професійний шлях, вийшли на поля рідної Сумщини, щоб плекати багаті врожаї. У 1984 році його було реорганізовано в професійно-технічне училище № 35 смт Хотінь. У червні 2003 року професійно-технічне училище отримало статус професійного аграрного ліцею. У 2008 році Хотінський професійний аграрний ліцей перейменовано на державний професійно-технічний навчальний заклад «Хотінський професійний аграрний ліцей». Тут готують механізаторів, слюсарів, водіїв, кухарів та фахівців інших робітничих професій для аграрного сектору Сумського району та області. Близько 15 000 спеціалістів є випускниками цього навчального закладу за 55 років його існування. Завдяки сильному й небайдужому педагогічному колективу на чолі з директором Олександром Сергійовичем Шабалем цей навчальний заклад багато років поспіль користується славою одного з найкращих професійно-технічних навчальних закладів України.

У Хотіні знаходиться новозбудована Свято-Успенська церква, яка завжди щиро зустрічає всіх прихожан. Будівля гарна, подвір'я охайне, дбайливо засаджене квітами та доглянуте. Навпроти церкви знаходяться будівлі Хотінського професійного аграрного ліцею. У 1786 році побудовано побудовано кам'яний храм, а 1930 року була закрита радянською владою та зруйнована, а в квітні 2001 року було закладено першу цеглину нової церкви на місці старого подвір'я, у небесному кольорі, а 14 жовтня 2007 року, в день Покрови пресвятої Богородиці (храмове свято), було проведено мале освячення Свято-Успенської церкви. Тепер прихожани мають змогу відвідувати молебень у цьому новому храмі. Будівництво цієї культової споруди стало можливим завдяки спонсорським коштам, пожертвам мешканців Хотіні, допомозі керівників місцевих сільськогосподарських підприємств, активній підтримці селищної ради, а також наполегливій праці священика Олега Дьоміна (отця

Олега). Підходимо до меморіальної плити, яка знаходиться на початку вулиці Поштова, що саме тут починається перпендикулярно до вулиці Соборна. Напис на меморіальній плиті свідчить, що саме на вулиці Поштовій проживали Герой Радянського Союзу Просняк Омелян Іванович (1900-1990) та генерал-майор авіації Доценко Віктор Михайлович (1928-1985). За кілька десятків метрів, зліва по вулиці Соборна, знаходиться будівля Хотінської селищної ради. Навпроти, справа – хотінський дитячий садок.

Метрів за сто від селищної ради, уздовж вулиці, бачимо будівлі ТОВ «Фавор». Це підприємство – один із лідерів по виробництву металевих тари для підприємств харчової та хімічної промисловості в Україні. ТОВ «Фавор» – лідер з виробництва металевих тари для підприємств харчової та хімічної промисловості в Україні. За останні роки на ньому створено потужну матеріально-технічну базу. Зокрема, збудовано нові складські приміщення, введено в дію нові технологічні лінії. Товариство співпрацює з потужними товаровиробниками України, Росії, країн Балтії, Казахстану, Молдови. Його діловими партнерами є підприємства Сербії, Словенії, Японії, Польщі, Франції, Італії. Завдяки «Фавору» Хотінь приймала гостей з Італії, Швейцарії, Німеччини, Австрії, Китаю, Великобританії, Туреччини. Виробничі потужності підприємства обслуговує в сезон приблизно 200 найманих працівників. Середній їх вік – 35 років. Впровадження нових технологій, діловий стиль керівництва, професіоналізм робітників та інженерів забезпечують високу якість продукції «Фавору», якої на рік виробляється 20 мільйонів одиниць. На рахунку підприємства також велика кількість благодійних акцій – товариство активно підтримує будівництво церкви в селищі, підтримує розвиток селищного спорту й опікується різними селищними заходами, бере на себе клопоти щодо будівельних та ремонтних робіт, яких потребують заклади соціальної сфери.

Таким чином, у результаті цих досліджень, можна стверджувати, що селище Хотінь є маленькою частиною нашої України, нашої Батьківщини. Хотінь – маленька батьківщина. А якщо скласти маленькі батьківщини кожного із нас, вийде велика держава Україна, частиною якої і є селище міського типу Хотінь з його багатою цікавою історією. Маленькі батьківщини зливаються в цілу країну, до якої кожен її громадянин відчуває піднесені почуття – патріотизм, гордість, захоплення. А створення Хотінської об'єднаної територіальної громади, здійснення її планів і є фундаментом майбутнього. Селище змінюється з кожним днем. Воно живе, молодіє, розквітає новобудовами, дзвенить дитячим щебетом на кожній вулиці. Наше рідне селище Хотінь – це не шмат землі, це люди, їх невтомна праця, благі вчинки. Тому шануймо, любимо й бережимо нашу малу Батьківщину!

ЛІТЕРАТУРА

1. Донесемо крізь роки твоє ім'я, лицей! Вперед. Газета Сумського району Сумської області. 2008. 10 жовтня. С. 4.
2. Дорога до храму. Духовне обличчя села. Вперед. Газета Сумського району Сумської області. 2007. 21 липня. С. 6.
3. Заповідні скарби Сумщини. Під загальною редакцією доцента біологічних наук Т.Л. Андрієнко. Суми: Видавництво «Джерело»; 2001. 208 сторінок, 28 кольорових ілюстрацій.
4. Історія та сучасність Хотінського професійного аграрного ліцею. Суми, ПКП «Еллада S», 2013. 128 с.
5. Литвин М.І. Хотінь – край наш Слобожанський. Збірник нарисів і спогадів. Суми: видавництво «Слобожанщина», 2002. 230 с.
6. Литвин М. І. Скарби нашої пам'яті: нариси, спогади, хроніка, вірші. Суми: ВАТ «Сумська обласна друкарня», видавництво «Жозацький вал», 2006. 104 с.
7. Литвин М. І. Хотінь в історії рідного краю. Збірник історично-краєзнавчих матеріалів. Суми: ВД «Фолігрант», 2013. 112 с., іл. (Сер. «Літопис малої батьківщини»).
8. Мій край Слобожанський: Збірник історико-краєзнавчих матеріалів. Київ: Видавничий дім «Фолігрант», 2006. 356 с., з ілюстраціями. (серія «Малі міста – велика слава»).
9. Охріменко М. Л. Скарби минувшини. Голос Клію з теренів літописного Псла. Суми: Триторія 2019. 224 с.: іл.
10. Охріменко М. Л. Витоки наші. Голос Клію з теренів літописного Псла. Суми: Триторія, 2018. 208 с.: іл.
11. Україно, ти – в моїй родині, в ріднім селищі моїм – Хотінь... Свято 2008. Вперед. Газета Сумського району Сумської області. 2009. 9 січня. С. 12.

УДК: 94:327](73):355.48(53:564.4)

Самотуга Юлія,
студентка магістратури,
СумДПУ імені А. С. Макаренка
м. Суми, Україна

АРАБО-ІЗРАЇЛЬСЬКА ВІЙНА 1967 РОКУ ТА ПОЛІТИКА США

У статті проаналізовано причини, хід та наслідки Арабо-ізраїльської війни 1967 року та висвітлена політика Сполучених Штатів Америки щодо цього питання.

Ключові слова: Шестиденна війна, арабо-ізраїльське протистояння, США, ООП, Близький Схід.

The article analyzes the causes, course and consequences of the Arab-Israeli war of 1967 and highlights the policy of the United States on this issue.

Key words: Six Day War, Arab-Israeli confrontation, USA, PLO, Middle East.